

Handlingar
till Kommunstyrelsens sammanträde
den 25 maj 2011

TJÄNSTESKRIVELSE

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Handläggare, telefon

Jaana Rantanen 08-581 692 15

Märnit Olofsson Nääs 08-581 692 09

Datum

2011-05-04,

reviderad

2011-05-18

Vår beteckning

Dnr 2009-057

Kommunstyrelsen

**Bro-Önsta 2:10 samt Klöv och Lilla Ullevi 1:7 (Högbytorp)
– godkännande av planprogram och planuppdrag för
kraftvärme- /energianläggning****Förslag till beslut av kommunfullmäktige**

1. Samrådsredogörelse, del 1 tillhörande planprogram för Högbytorp daterad 2011-05-04, reviderad 2011-05-18, godkänns.
2. Reviderat förslag till planprogram för Högbytorp, daterat 2011-05-04, godkänns.
3. Samhällsbyggnadschefen får i uppdrag att ta fram förslag till detaljplan för etapp 1 (kraftvärme- /energianläggning), förutsatt att kommunfullmäktige godkänner planprogram för Högbytorp.

Sammanfattning

Samrådsförslaget till planprogram för Bro-Önsta 2:10 m.fl. presenterar förutsättningar för detaljplaneläggning av Högbytorp som ett område för avfalls- och återvinningsanläggning samt för etablering av energianläggning.

Programmet med tillhörande övergripande miljökonsekvensbeskrivning var ute på samråd under remisstiden 2010-12-08 – 2011-01-25 och kommunen har mottagit 18 samrådsyttranden.

Programförslagets syfte är att åstadkomma ett modernt verksamhetsområde som möjliggör en effektiv och miljömässigt anpassad energiproduktion och avfallshantering. Programförslaget innehåller fyra delar:

- Kraftvärme-/energianläggning för produktion av fjärrvärme, el och biogas föreslås mellan E18 och Högbytorp. Kraftvärmeanläggningen kan utnyttja avfallsbränslen vid Högbytorp och ansluta till E.ON's fjärrvärmenät i Järfälla, Kungsängen, Bro och Bålsta.
- Sättra gård föreslås utvecklas som kurs-, besöks- och utbildningscentrum med koppling till verksamheterna i Högbytorp.
- Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning föreslås detaljplaneläggas och kunna expandera norrut.
- Verksamhetsområde för hantering av rena anläggningsmaterial mm föreslås öster om väg 269.

Inom ramen för programmet har man även studerat översiktligt förutsättningar för att ansluta ett industrispår från Mäljarbanan till Högbytorp.

Programförslaget har upprättats i samarbete mellan Upplands-Bro kommun, Ragn-Sells avfallsbehandling AB och E.ON Värme Sverige AB.

De planerade verksamheterna ställer krav på nya väganslutningar från väg 269, som ingår i det statliga vägnätet. Trafikverket har upprättat en förstudie som redovisar möjlig utformning av de nya väganslutningarna. Förstudien var ute på samråd samtidigt med planprogrammet.

Beslutsunderlag

- Programuppdrag (Ks 2009-10-07 § 110)
- Samrådsbeslut för planprogram (Ks 2010-11-10 § 135)
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2010-05-04, reviderad 2011-05-18.

Ärendet

Programområdet ligger cirka 3 km nordväst om Bro samhälle, nordväst om Bro trafikplats. Inom planområdet finns Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning och Sättra gård med besöks- och informationscenter. I övrigt består programområdet av jordbruks- och skogsmark. Sammanlagt uppgår det aktuella programområdet till cirka 670 ha.

Området Högbytorp är inte planlagt men verksamheten är reglerad genom miljötillstånd enligt Miljöbalken. Ragn-Sells fick sitt senaste tillstånd 2009 av Nacka Tingsrätt för att deponera utsorterat brännbart och organiskt avfall.

I utställningsförslaget till ny översiktsplan 2010 anges att området kring befintlig avfallsanläggning vid Högbytorp bör detaljplaneläggas. Samtidigt ska möjligheten att lokalisera miljö- och energiföretag i samma område utredas liksom ett eventuellt industrispår.

I Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2010) är Högbytorp markerad som avfalls- och energianläggning samt som tänkbar placering för nytt kraftvärmeverk och biobränsleterminal.

E.ON Värme Sverige AB inkom våren 2009 med en förfrågan till kommunen om etablering av kraftvärmeanläggning vid Högbytorp i Bro. Beslut om programuppdrag fattades av kommunstyrelsen under hösten (Ks 2009-10-07 § 110). Enligt beslutet ska förutsättningarna för att detaljplanelägga området vid Högbytorp som ett område för avfalls- och återvinningsanläggning samt eventuell etablering av en energianläggning studeras.

Både nuvarande verksamheter som bedrivs vid Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning och den föreslagna kraftvärme-/energianläggning är miljöfarliga verksamheter som kräver tillstånd enligt Miljöbalken.

Den mark- och vattenanvändning som föreslås i planprogrammet medför miljökonsekvenser som finns redovisade i den övergripande miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) som har utarbetats i samband med planprogrammet. MKB:n som följer med planprogrammet beskriver konsekvenserna för planerad markanvändning. Villkor för verksamheten vad gäller utsläpp till luft, buller, lukt och påverkan på recipient (Broviken) detaljregleras i de miljötillstånd som krävs enligt miljöbalken.

Sammantaget visar MKB:n att riktvärden för buller för bostäder samt miljö kvalitetsnormer för luft ej kommer att överskridas. Lukt från

verksamheterna bedöms inte innebära en påtaglig störning som skulle förvärras av de planerade verksamheterna. Högbytors avfallsanläggning har ett pågående arbete för att minska luktböväret och den planerade energianläggning förses med en sluten hantering av det avfallet som används som bränsle.

För att förhindra en negativ påverkan på recipienten Broviken (Natura 2000-område) är utgångspunkten att de nya verksamheterna inte får bidra till en ökad belastning. Detta kommer att hanteras och säkerställas i samband med kommande detaljplaner och/eller tillståndsprovningar enligt miljöbalken.

Konsekvenserna för naturmiljön bedöms bli begränsade och programområdet är inte utpekade som särskilt värdefullt för kulturmiljön. För rekreation och friluftsliv kan viss påverkan uppstå på delområde fyra, öster om väg 269, där Ragn-Sells planerar för hantering av bl.a. anläggningsmaterial. Planprogrammets omfattning har inte ändrats efter samrådet framför allt för att programmet ska kunna ge en översiktlig bild av all eventuellt tillkommande utveckling i och runt Högbytorp och att kunna bedöma den kumulativa miljöpåverkan av detta. Alla programmets delområden utom Sättra Gård kommer utöver detaljplaneprovning enligt Plan- och bygglagen genomgå miljöprovning enligt Miljöbalken, där även lokaliseringen kommer att provas.

Planprogrammet bedöms ge positiva konsekvenser för resurshushållningen i stort i regionalt perspektiv. Samlokalisering av anläggningarna minskar transporterna. Genom att avfalls- och återvinningshanteringen kan öka, minskar behovet av användning av nya material och nya massor. Kraftvärme-/energianläggningen producerar samtidigt el och värme samt möjliggör en utbyggnad av fjärrvärmenätet och elproduktion i regionen. Vid kraftvärme-/energianläggning planeras också en biogasanläggning, som medför att behovet av fossila bränslen kan minska.

Upplands-Bro kommun fick under samrådstiden 18 skriftliga yttranden, som finns sammanställda i en samrådsredogörelse, del 1 (daterad 2011-05-04, reviderad 2011-05-18) tillsammans med kommunens kommentarer. Flera yttranden var positiva till programmets syfte och innehåll, men det fanns också oro gällande de planerade verksamheternas miljöpåverkan, t.ex. utsläpp till luft, lukt, buller samt vattenfrågor, speciellt eftersom området ingår i Brovikens Natura 2000 avrinningsområde.

Friluftslivets villkor befarades försämrade särskilt på grund av nyetablering av verksamhetsområde öster om väg 269.

Programmet och MKB har efter samråd kompletterats med skrivning om hänsynstagande till friluftslivets intressen. Påverkan och hänsynstagandet till friluftslivet, hantering och bevarandet av sumpskogar samt bullerreducerande åtgärder även avseende delområde fyra ska säkerställas i samband med kommande detaljplanläggning samt i miljöprovningar.

Barnperspektiv

För att planera för framtida bebyggelseutveckling och kontinuerlig inflyttning behövs långsiktiga energi- och uppvärmningslösningar, som tar hänsyn till miljöaspekterna. För att säkerställa en effektiv hantering av avfall i framtiden måste lämpliga platser för avfallshantering tillvaratas och avfallet bör i så stor

utsträckning som möjligt återanvändas, återvinnas, energiutvinnas och i sista hand deponeras.

Högbytorp är ett verksamhetsområde, som inte lämpar sig för vistelse för barn, med undantag av informations- och besökscentrum vid Sättra gård som är öppet för studiebesök.

Genom att samlokalisera miljöfarliga verksamheter, kan andra områden frigöras, t.ex. i Bro Centrum och den sammanlagda miljöpåverkan och störningar kan minska i bostads- och andra områden där barn vistas.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Ulla Larsson
Förvaltningschef

David Lanthén
tf. Plan- och exploateringschef

Bilagor:

- Samrådsredogörelse, del 1 tillhörande planprogram för Högbytorp daterad 2011-05-04, reviderad 2011-05-18
- Planprogram för Högbytorp – område för miljö- och energianknutna verksamheter, daterat 2011-05-04
- Övergripande miljökonsekvensbeskrivning för planprogram för Högbytorp, daterad 2011-05-02

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

2011-05-04

reviderad 2011-05-18

Kommunstyrelsen

Planprogram för
Bro-Önsta 2:10 samt Klöv och Lilla Ullevi 1:7
(Högbytorp)
Bro, Upplands-Bro kommun

INNEHÅLL:

1. Bakgrund till planarbetet
2. Hur samrådet bedrivits
3. Inkomna yttranden, lista
4. Inkomna yttranden med kommentarer
5. Resultatet av samrådet
6. Bilagor

1. Bakgrund till planarbetet

Programområdet ligger cirka 3 km nordväst om Bro samhälle, intill Bro trafikplats. Inom planområdet finns Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning liksom Sätra gård med besöks- och informationscenter. I övrigt består programområdet av jordbruks- och skogsmark. Sammanlagt uppgår det aktuella programområdet till cirka 670 ha.

Programförslagets syfte är att åstadkomma ett modernt verksamhetsområde för energiproduktion och avfallshantering. Programförslaget innehåller fyra delar: 1) kraftvärme-/energianläggning för produktion av fjärrvärme, el och biogas, 2) Sätra gård som kurs-, besöks- och utbildningscentrum, 3) Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning, 4) verksamhetsområde för hantering av rena anläggningsmaterial.

2. Hur samrådet bedrivits

Kommunstyrelsen beslutade 2010-11-10 Ks § 135 att sända ut förslag till planprogram för del av Bro-Önsta 2:10 samt Klöv och Lilla Ullevi 1:7 (Högbytorp) på samråd. Samrådsmaterialet bestod av ett planprogram samt en övergripande miljökonsekvensbeskrivning.

Programförslaget var under tiden 8 december 2010 – 25 januari 2011 ute på samråd och skickades till närboende samt till myndigheter mm enligt remisslistan. Under remisstiden var programförslaget utställt i kommunhuset i Kungsängens centrum samt på biblioteken i Bro centrum och vid Tibble Torg i Kungsängen. Planprogrammet fanns under remisstiden också tillgängligt på kommunens hemsida.

En annons gällande samrådet fanns i lokaltidningen Mitti Upplands-Bro den 7 december. Ett samrådsmöte hölls den 15 december kl 18.30 i Dagcentralen i Bro. Vid mötet fanns företrädare från kommunen, E.ON Värme Sverige AB, Ragn-Sells AB samt Trafikverket, som informerade om samrådet för förstudien Väg 269. Till mötet kom ett tiotal personer.

Den 19 och 20 januari 2011 välkomnades alla intresserade på öppet hus för information om planprogrammet på Sätra Gård, Högbytorp. Öppet hus annonserades i lokaltidningen Mitti Upplands-Bro samt på kommunens hemsida. På plats fanns representanter för Upplands-Bro kommun, E.ON AB samt Ragn- Sells AB för att informera om planprogrammet och svara på frågor.

3. Inkomna yttranden

Med anledning av programsamråd har kommunen mottagit 18 yttranden gällande förslaget till detaljplaneprogram för Högbytorp .

Skrivelserna är numrerade 1- 18 i följande ordning:

Statliga myndigheter

(1) Länsstyrelsen i Stockholms län	inkom 2011-02-22
(2) Trafikverket	inkom 2011-01-20

Kommunala myndigheter

(3) Bygg- och miljönämnden	inkom 2011-02-23

Berörda fastighetsägare

(4) Krister Sjögård inkom 2011-01-17?

Grannkommuner

(5) Sigtuna kommun inkom 2011-01-27

(6) Järfälla kommun inkom 2011-02-07

Övriga

(7) Telenor inkom 2010-12-09

(8) Norrvatten inkom 2010-12-09

(9) Käppalaförbundet inkom 2010-12-22

(10) Stockholms läns landsting,
Utskottet för tillväxt och regionplanering inkom 2011-02-25

(11) Brandkåren Attunda inkom 2011-01-07

(12) AB Storstockholms Lokaltrafik inkom 2011-01-13

(13) Vattenfall Eldistribution AB inkom 2011-01-19

(14) TeliaSonera Skanova Access AB inkom 2011-01-20

(15) Friluftsrämjandet inkom 2011-01-24

(16) Svenska kyrkan, Bro inkom 2011-01-26

(17) E.ON Elnät Sverige AB inkom 2011-01-26

(18) Miljöpartiets kommungrupp i Upplands-Bro inkom 2011-01-25

4. Synpunkter och kommentarer

I det följande kommenteras synpunkter på förslag till planprogram för Bro-Önsta 2:10 samt Klöv och Lilla Ullevi 1:7 (Högbytorp). Siffran inom parentes anger från vilket yttrande (från ovanstående lista, numrerad 1-18) texten är hämtad. Synpunkter som inte innebär särskilda överväganden med avseende på planens utformning eller innehåll, kommenteras inte i sak. Synpunkterna redovisas kortfattat utan inbördes rangordning. För den fullständiga lydelsen av respektive synpunkt hänvisas till de ursprungliga yttrandena som kan erhållas från kommunen. I omedelbar anslutning till inkomna yttranden redovisas plan- och exploateringsavdelningens kommentarer.

4.1. Statliga myndigheter**(1) Länsstyrelsen i Stockholms län, planavdelningen**

Yttrandet har följande synpunkter på detaljplaneförslaget:

1.1 Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att alla detaljplaner utom den för Sättra gård kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

1.2 Parallellt med att arbeta fram en detaljplan för området pågår en tillståndsansökan för nyetablering av kraftvärmeanläggningen och biogasanläggningen enligt 6 kap. miljöbalken. Inom ramen för tillståndsprocessen tas också en MKB fram.

Enligt 6 kap. 22 § MB ska en strävan ske att samordna en MKB för en detaljplan med MKB för andra tillstånd. Länsstyrelsen anser att för att kunna bedöma detaljplanens lämplighet, krävs att bedömning av påverkan på luft, buller, lukt och recipient hanteras i detaljplanen. Med hänsyn till det bör relevanta delar från tillståndsansökans MKB lyftas in i MKB och planhandlingar.

- 1.3 I MKB:n finns redovisat ett antal miljörisker med verksamheterna. Skyddsåtgärder i förebyggande syfte, kopplat till de identifierade miljöriskerna, bör utredas närmare och vid behov regleras i planen.
- 1.4 Programområdet ligger inom tillrinningsområde för Natura 2000 området Broviken. Utpekade Natura 2000 områden ska skötas, skyddas från skador och övervakas så att deras naturvärden bevaras. Avrinningen mot Broviken ska därför skyddas mot risk för påverkan.
- 1.5 Planområdet tangerar sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde. Gällande vattenskyddsföreskrifter för Östra Mälaren som syftar till att reglera och förhindra sådana verksamheter, hantering och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och negativ påverkan på råvattenkvaliteten, behöver uppmärksammas i planarbetet.
- 1.6 Avvattning sker mot Broviken som tillhör Mälaren-Görvälns vattenförekomst vilken har kvalitetskravet god ekologisk och god kemisk ytvattenstatus till år 2015. Planen får inte leda till att relevanta miljökvalitetsnormer (MKN) riskerar att överträdas. Broviken har särskilda bestämmelser och en gynnsam bevarandestatus idag.
Länsstyrelsen erinrar om att kommunen i det fortsatta arbetet behöver visa hur gällande miljökvalitetsnormer för Mälaren kommer att innehållas samt de åtgärder som kommunen behöver genomföra enligt vattenförvaltningens åtgärdsprogram.
- 1.7 Det framgår inte av planprogrammet eller MKB:n om möjlighet finns att avleda förorenat vatten till annan slutrecipient, som inte är lika känslig som Broviken. Sådan möjlighet bör undersökas.
- 1.8 Utökningen av avfalls- och kretsloppsverksamheten, nyetablering av kraftvärme-/energianläggning samt anläggandet av verksamhetsområde för hantering av anläggningsmaterial gör att dagvatten från hårdgjorda ytor, processvatten och lakvatten kommer att öka.
Av programhandlingen framgår att det, i framtiden, inte finns lika stora möjligheter att leda förorenat vatten från avfallsanläggningen och kraftvärme-/energianläggningen till Käppala reningsverk. Istället föreslås att en del av vattnet renas lokalt för att därefter ledas via Sätträbäcken och Önstabäcken ut i Broviken/Mälaren. Fortsatt planarbete och miljöprovning får visa om detta är lämpligt.
I kommande detaljplaner behöver redovisas de anläggningar och ytor som föreslås för rening av förorenat vatten samt hur det säkerställs att Broviken inte riskerar att påverkas.
- 1.9 Det finns inga grundvattenförekomster i området. Dock bör, i det fortsatta planarbetet, eventuell påverkan på mindre vattentäkter/brunnar beskrivas.
- 1.10 Inom området finns fyra fasta fornlämningar samt ett större antal övriga kulturhistoriska lämningar.
Länsstyrelsen vill framhålla att det krävs en arkeologisk utredning av området för att konstatera om det finns ytterligare i dagsläget okända fornlämningar. Den

bör utföras i tidigt skede i planprocessen. Det vidare planarbetet bör inriktas på att fornlämningar kan ligga kvar ostörda.

- 1.11 Inom planområdets nordöstra del finns en fornborg. Länsstyrelsen anser inte att en användning av området sydost om fornborgen som verksamhetsområde för anläggningsmaterial (Dp 4) kan förenas med de krav på fornlämningsområde som kan ställas utifrån lämningens betydelse.

Utifrån kulturmiljösynpunkt bör området öster om väg 269 lämnas fritt från ingrepp. Möjligtvis kan mindre delar av området i dess södra del tas i anspråk för anläggningar.

Tabell 6, s. 66 i MKB för programmet, ska kompletteras med indikation på att området kräver hänsyn utifrån de kulturmiljövärden som fornborgen representerar.

Kommentarer:

- 1.1-1.2. *Samtidigt med planprogrammet har en översiktlig MKB tagits fram. Den beskriver översiktligt miljökonsekvenserna som programmet medför för hela programområdet samt för respektive delområde. Syftet med denna övergripande MKB är att i ett tidigt skede identifiera vilka konsekvenser de föreslagna verksamheterna kan få för miljön och vilka miljöaspekter som bör belysas mer ingående i den fortsatta planeringen. Denna MKB syftar därmed också till att ligga som underlag för samråd kring behovsbedömning och avgränsning av kommande miljökonsekvensbeskrivningar vid fortsatt detaljplanearbete.*

Genom att integrera arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen i det övriga planarbetet kan konflikter med andra intresseområden identifieras i tidigt skede. Det ger även möjlighet att studera kumulativa effekter av de olika delområdena i planprogrammet och det finns utrymme för att föreslå anpassningar inför kommande detaljplanearbeten.

Sammanfattningsvis har den övergripande MKB:n kommit fram till att de frågor som ska tas upp mer detaljerad vid fortsatt planering är vattenfrågor, utsläpp till luft, störningar som lukt och damning samt buller.

I 13 § 6 kap miljöbalken anges att miljökonsekvensbeskrivningar för planer och program ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder. Eftersom tillståndsansökan för nyetablering av kraftvärmeanläggningen och biogasanläggningen enligt 6 kap. miljöbalken sker parallellt med detaljplanearbetet ska de utredningar och kunskap som tillståndsprövningen tar fram även gagna detaljplanearbetet med tillhörande MKB.

- 1.3 *De miljörisker verksamheterna medför kommer att regleras i kommande miljö-tillstånd och detaljplaner.*

- 1.4 *En utgångspunkt är att belastningen på Broviken (NATURA 2000 –område) inte ska öka varför åtgärder för rening av det utgående vattnet kommer att vidtas. Det kan ske via direkta eller indirekta reningsåtgärder i anslutning till verksamheterna eller på annan plats inom avrinningsområdet.*

De ytor som tas i anspråk för verksamheter i programområdet är en del av Brovikens totala avrinningsområde. Det vatten som uppstår på de hårdgjorda ytorna bedöms, efter rening, vara av godtagbar kvalitet och inte vara av så stor mängd att miljö kvalitetsnormerna för Mälaren-Görvåln eller för fiskvatten överskrids. Huvuddelen av processvatten används efter rening i produktionen eller avleds till Käppala reningsverk, liksom spillvatten. Lakvatten kan användas efter rening för bevattning av energiskog. Möjlighet till lokal infiltration av dagvatten kommer att studeras.

För såväl kraftvärme-/energianläggningen som för utökad avfalls- och återvinningsverksamhet vid Högbytorp kvarstår att i tillståndsprövning enligt miljöbalken visa att verksamheten inte påverkar Natura 2000-området negativt och att säkerställa att miljö kvalitetsnormer inte överskrids. Vattenfrågorna kommer att behandlas mer ingående i detaljplanearbete med tillhörande MKB samt i tillståndsprövning enligt miljöbalken.

- 1.5 *Gällande vattenskyddsföreskrifter ska beaktas i den fortsatta planeringen och miljöprövningar. Se även kommentarerna i 1.4.*
- 1.6 *Den fortsatta planeringen ska kunna säkerställa att Brovikens och Mälarens god ekologisk och kemisk status inte riskeras och att de gällande miljö kvalitetsnormerna behålls. Vattenförvaltningens åtgärdsprogram ska följas.*
- I de miljökonsekvensbeskrivningar som tas fram inom ramen för respektive verksamhets tillståndsprövning ska direkta och indirekta konsekvenser av verksamheten beskrivas. Vidare ska även kumulativa konsekvenser beskrivas. När detta görs, är det viktigt att ta hänsyn till andra verksamheter och deras effekter i omgivningen så att de sammanlagda effekterna inte medför att till exempel miljö kvalitetsnormer för vatten och fiskvatten överskrids, eller att verksamheterna påverkar den gynnsamma bevarandestatusen för Brovikens Natura 2000-område negativt.*
- 1.7 *Vattenfrågorna kommer att utredas mer detaljerad vid fortsatt planering och då kan även frågan om en annan slutrecipient tas upp. Målet är dock att allt förorenat vatten från verksamheterna kommer att renas innan det släpps ut.*
- 1.8 *Såsom länsstyrelsen påpekar ska man hantera vattenfrågorna mer detaljerade i den fortsatta planarbetet och miljöprövningen. Se även kommentarer i 1.4. – 1.7.*
- 1.9 *Eventuell påverkan på mindre vattentäkter/brunnar ska beaktas i det fortsatta planarbetet och miljöprövningar.*
- 1.10 *En arkeologisk utredning ska tas fram i samband med det fortsatta planarbetet.*
- 1.11 *Fornborg som finns inom programområdet berörs av detaljplan 4, verksamhetsområde för bl.a. anläggningsmaterial. Denna bör kunna sparas utan påverkan av planerad exploatering. Frågan ska stämmas av med länsstyrelsen vid fortsatt planarbete. Behov av kompletterande arkeologisk utredning inom området ska*

då stämmas av med länsstyrelsen. En planerad väg till delområde fyra ska anpassas till fornlämningen och Trafikverkets arbetsplan ska ta hänsyn till detta.

Om det fortsatta arbetet visar att fornlämningarna påverkas genom att fornlämningar behöver ändras, tas bort eller täckas över måste tillstånd till ingrepp i fornlämningarna sökas hos länsstyrelsen. Om en okänd fornlämning påträffas i samband med grävarbeten måste arbetet omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

(2) Trafikverket

Trafikverket Region Stockholm har yttrat sig i egenskap av väghållare för väg E18 och 269, samt i egenskap som sektorsansvarig för planering av vägtrafik, järnvägstrafik samt luftfart.

Yttrandet har följande synpunkter på detaljplaneförslaget:

- 2.1 Gällande de tre lokaliseringsalternativen för kraftvärme-/energianläggning som beskrivs i programmet anser Trafikverket att alternativ B medför kortare transportsträckor jämfört med alternativ A, även vid interna transporter till eventuell framtida järnvägsterminal söder om E18.

En noggrann avvägning av detta förhållande kontra andra faktorer bör göras inför det fortsatta detaljplanearbetet.

- 2.2 Trafikverket Region Stockholm anser att det är positivt att en ny kraftvärme-/energianläggning innebär att värmecentralerna i Bro, Brunna samt Hallonvägen i Kungsängen kan avvecklas. Detta medför minskad belastning av bränsletransporter inne i tätorterna.
- 2.3 Planarbete bör koordineras med pågående förstudie väg 269, Högbytorp.

Kommentarer:

- 2.1 *Planprogrammet identifierade tre tänkbara lägen i anslutning till Högbytorp för den planerade kraftvärme/energianläggningen. Man har tittat på påverkan av samtliga lokaliseringsalternativ och sammanfattat jämförelserna i en tabell på sidan 44 i programförslaget. Aspekterna som uppmärksammades var t.ex. landskapsbild, natur, kultur och friluftsliv, teknisk försörjning, trafik, närheten till befintliga bostäder, markägoförhållanden och driftekonomi. I utvärdering och sammanfattning av olika påverkansaspekter är slutsatsen att alternativ A är att förespråka.*
- 2.3 *Framtagande av planprogram för Högbytorp och Trafikverkets förstudie väg 269 har skett parallellt och bl.a. var samrådstiden på båda processerna samtidigt. I ett samrådsmöte som hölls i Bro fanns medverkande från både kommunen och trafikverket och Förstudien fanns tillgänglig för allmänheten tillsammans med kommunens detaljplaneprogram. Även i fortsättningen ska dessa processer synkroniseras och inkomna synpunkter kunna påverka planeringen.*

4.2. Kommunala nämnder

(3) Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden överlämnar Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse (daterad 2011-01-21) som sitt yttrande samt har synpunkter på direkt spåranslutning till Högbytorp.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i tjänsteskrivelsen utvecklat synpunkter med utgångspunkt från Bygg- och miljönämndens roll som lokal tillsynsmyndighet för Plan- och bygglagen samt Miljöbalken. Samhällsbyggnadsförvaltningen ser delvis positivt på planprogrammet under förutsättningen att kommentarerna i tjänsteskrivelsen beaktas.

Yttrandet tar upp följande synpunkter:

Landskaps-, byggnads- och kulturmiljö

- 3.1 Det är viktigt att redan i programskedet ange ett ramverk för gestaltning av anläggningen som landmärke i relation till det historiska kulturlandskapet samt till E18 och väg 269.
- 3.2 Målbilden på sidan 46 bör kompletteras med:
 - Att anläggningens byggnader tillsammans med det artificiella landskapet med deponihöjder ska samspela med det historiska kulturlandskapet och skapa en väl utformad, sammanvävd och intresseväckande helhet.
 - Att anläggningen ska utformas så att den tydligt annonserar anläggningens processkaraktär och att den är en del i ett hållbart samhällsbyggande
- 3.3 Programområden bör utökas och sträcka sig ända fram till E18 och väg 269 för att ta vara på landskapsbilden och gestaltningen längs vägarna.

Miljö- och hälsoskydd

- 3.4 Området öster om väg 269 är en tätortsnära naturområde och i ÖP 2000 ingår området i ”större sammanhängande skogsområde” och är i närheten till Görvälnkilen samt Lejondalssjön. Upplevelser i naturområden är känsliga för artificiella ljud. Boende i närheten är redan utsatta för buller från Arlanda och från Livgardet. Bro bergtäkt, norr om det föreslagna verksamhetsområdet, har tillstånd för att bryta och krossa 4 miljoner ton berg till år 2028 varför ytterligare bullerkällor bör undvikas.
Det nya området som planeras för verksamheter öster om väg 269 ska inte tas i anspråk för nya ljudalstrande verksamheter. Ragn-Sells bör se över möjligheter att inrymma verksamheter inom området väster om vägen. Lokaliseringsalternativ bör prövas i samband med detaljplan 3.
- 3.5 Om området öster om väg 269 blir aktuellt för detaljplanering och eventuella tillståndprocesser bör friluftsliv och rekreation uppmärksammas. Detta ska vara med i den övergripande MKB:s sammanställning av miljöaspekter inför fortsatt planarbete (tabell 6, Hantering av bl.a. anläggningsmaterial).
- 3.6 Spridningsberäkningen av partiklar mm för kraftvärmeanläggningen behöver utvecklas för längre sikt än 2015 (ljudutredningen har sikte på 2040). Den bör även omfatta trafiken som helhet som bidrar till miljökvalitetsnormerna för luft.

- 3.7 Det är positivt att det planeras en biogasanläggning där bl.a. hushållsavfall kan rötas för utvinning av gas, som kan uppgraderas till fordonsgas.
- 3.8 Utvecklingen enligt planprogrammet måste bidra till att risk för luktolägenhet minskar.
- 3.9 Programmet berörs av det nationella miljö kvalitetsnormen ”god bebyggd miljö”.

Spåranslutning till Högbytorp

- 3.10 Samutnyttjande av industrispåren vid KF:s rikslager i Bro samt Benders i Bålsta bör utvecklas.
- 3.11 Bygg- och miljönämnden framför att en direkt spåranslutning till kraftvärmeverket, i enlighet med utställningsförslag till ÖP 2010, skulle bidra till en effektiv och miljömässigt anpassad energiproduktion. Eftersom planprogrammet visar att ett rangerområde söder om E18 skulle innebära konflikter med landskapsbild och alternativ markanvändning, bör behov av rangerområden tillgodoseas i anslutning till Mälarbanan.

Landskaps-, byggnads- och kulturmiljö

- 3.1, 3.9 *Vid fortsatt planering, i samband med framtagande av första detaljplan ska även ett gestaltungsprogram tas fram. Det exponerade läget för anläggningen – både för kommande kraftvärmeverket med sin stora volym och för befintlig verksamhet som syns utåt framför allt pga. sina höga ”deponikullar”- medför att gestaltungsfrågorna kommer vara speciellt viktiga. Området kommer att vara väl synlig och både arkitekturen och landskapplaneringen ska hålla hög kvalitet.*
- 3.2 *Programmets beskrivning av målbild har kompletterats enligt yttrandets synpunkter.*
- 3.3 *Programområdet gränsar till E18 i söder och väg 269 ingår delvis i programområdet. Båda vägarna, som är av riksintresse ägs och förvaltas av Trafikverket. Trafikverkets förstudie för väg 269 togs fram samtidigt med planprogrammet och beskrivs i planprogrammet. Även om vägområden inte ingår i själva programområdet har dessa tagits hänsyn till. Vid fortsatt planarbete, t.ex. i framtagandet av gestaltungsprogram ska den föreslagna bebyggelsens och verksamheternas förhållande till omgivande landsskaprummet och vägområden studeras vidare.*

Miljö- och hälsoskydd

- 3.4 *Området öster om väg 269 (planprogrammets detaljplan 4) är i första hand tänkt att utnyttjas för att på hårdgjorda ytor ta emot, bearbeta och lagra inkommande inerta (rena) material t.ex. betong och jord.*

Den yta som planerade verksamheten tar i anspråk utgör en del av ett större sammanhängande skogsområde och ligger i närheten till Görvälnkilen som är belägen ca 300 m öster om området. Området berörs idag av störningar från väg 269, stenbrottet norr om området samt från Arlanda flyget och skjutbullen från försvaret. Stenbrottet kommer på sikt att avsluta sin verksamhet.

Ljudnivåerna från den planerade verksamheten bedöms inte överskrida riktvärden för buller vid närbelägna bostäder, men verksamheten kan påverka

Görvälnkilen genom störningar i form av buller. Höga ljudnivåer kan medföra att upplevelsevärdena kopplade till grönkilen och av att befinna sig i ett "tyst skogsområde" försvagas. För att minska bullerspridningen in i naturområdet kan dock åtgärder vidtas där hänsyn tas till bl.a. utformning av materialupplag och utrustningens placering.

Enligt RUF 2010 (regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen) behöver återanvändning och återvinning av berg- och schaktmassor öka avsevärt för att bemöta behoven på ballastmaterial. Återvunna massor ersätter allt mer naturgrus, som är en ändlig resurs.

Områdets lämplighet till den föreslagna verksamheten kommer fortsättningsvis att prövas genom detaljplaneläggning och genom prövning enligt miljöbalken. En närmare beskrivning av konsekvenser till följd av utsläpp till vatten och luft samt buller och studier över åtgärder för att förhindra/minimera olägenheterna behöver genomföras i senare skede av planeringen.

Programmet och MKB:n har kompletterats så att friluftslivets behov har fått större uppmärksamhet, bl.a. har MKB:n fått ett kapitel om friluftsliv under rubrik "Rekommendationer inför det fortsatta arbetet". Bullerreducerande åtgärder och bestämmelser studeras vidare vid fortsatt planering.

- 3.5. *Tabell 6, sidan 66 i den övergripande miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats så att detaljplan 4, område för hantering av bl.a. anläggningsmaterial, har markerats som område som kan medföra betydande miljöpåverkan för kulturmiljön samt friluftsliv och rekreation.*
- 3.6. *Spridningsberäkningen av partiklar mm ska grunda sig på fullt utbyggd och verksam Högbytorp. Mer detaljerade beräkningar tas fram i miljöprövningar.*
- 3.8 *Verksamhet i Högbytorps deponi- och återanvändningsanläggning regleras redan idag genom villkor i miljöbalkstillstånden, bl.a. genom skyldighet att vidta åtgärder om det skulle uppstå lukt, begränsningar i fråga om vissa luktande avfall som inte får tas emot och maximala tider som organiskt avfall får ligga öppet.*

Verksamhetsutövaren i Högbytorp bedriver ett kontinuerligt arbete med att minska risken för lukt i omgivningen. Bland annat kan nämnas att vindflöjlar sätts upp vid luktande verksamheter så att arbeten kan undvikas vid ogynnsamma vindförhållanden, luktande avfall täcks, dammar luftas, verksamhetsytor och dammar rengörs och en luktkanon som kan spraya ett luktdämpande medel över luktande avfall och dammar har införskaffats.

En betydande källa till lukt på Högbytorp har tidigare varit utsläppen av deponigas. Därför har arbetet med att täcka den gamla deponin varit ett prioriterat arbete som resulterat i att i det närmaste 60 % av den gamla deponin nu är täckt. Detta har minskat risken för lukt väsentligt.

Även andra verksamheter på området kan lukta och risk för enstaka tillfällen med, för omgivningen störande lukt kommer att finnas även i framtiden. Arbetet med att minska risken för lukt pågår därför kontinuerligt och en handlingsplan för detta arbete finns framtagen (återfinns som underlag till den övergripande

MKB:n). Handlingsplanen uppdaterades senast år 2008 och ny uppdatering pågår för närvarande.

I den fortsatta detaljplaneläggningen med tillhörande miljöbedömningar kommer lukt- och andra miljöaspekter beaktas när det gäller t.ex. lokaliseringen av verksamheter, skyddszoner mm. Tillståndsprövningar enligt miljöbalken kommer även i fortsättningen reglera själva verksamheten och dess processer och utsläpp.

Den planerade kraftvärmeanläggningen kräver också tillstånd enligt miljöbalken. Åtgärder ska vidtas för att minimera lukt och andra besvär, bland annat kommer hantering av organiskt avfall att ske slutet i utrymmen, där ventilationsluften tas hand om genom att ledas in och brännas upp i pannan i anläggningen.

3.10, 3.11 Programmet har översiktligt utrett om en spåranslutning skulle vara möjlig till Högbytorp. Eftersom ett nytt spårområde i Bro måste ses i ett större sammanhang, det påverkar hela bygden och regionen, ingår en eventuell spåranslutning inte i programområdet. Däremot finns förslaget i utställningsförslaget till ny ÖP 2010.

Kommunen är positiv till ökat nyttjande av spårbunden trafik och möjligheter till nya spår och spåranslutningar både för person- och varutransporter kommer att tas upp i diskussioner med bl.a. Trafikverket.

3.1 Berörda fastighetsägare

(4) Krister Sjögård (Norrboda gård 197 93 Bro)

Yttrandet har följande synpunkter på detaljplaneförslaget:

Detaljplanering av område

4.1 Fastighetsägaren vill inte att hans mark bli detaljplanelagt.

Kraftvärmeverket och dess placering

4.2 Fastighetsägaren, som både bor och bedriver näringsverksamhet i närheten till Högbytorp, ser inte framemot att bli granne till ett kraftvärmeverk. De negativa effekterna som beskrivs i planprogrammet och konsekvensbeskrivningen kommer att försämra närmiljön.

4.3 Planprogrammet presenterar tre lokaliseringalternativ till kraftvärmeverket. Yttrandet anser att alternativ A utmed motorvägen verkar vara lämpligast, då fastighetsägaren inte blir drabbad av markintrång.

Sätra gård

4.4 Befintliga bostäder vid Sätra gård anses positivt för närboende och bostadsändamålet bör bevaras.

Högbytorp dp 3

4.5 Det är positivt att eventuell utvidgning av avfallshanteringen sker norrut.

Område för anläggningsmaterial dp 4

- 4.6 Redan idag finns störningar från befintlig bergtäkt trots avståndet. Bullerdämpande åtgärder måste vidtas vid eventuella nyetableringar av t.ex. krossverk för ballast och betong.
- 4.7 Yttrandet är kritisk till den planerade väkanslutningen och föreslår användandet av befintlig infart till området .
- 4.8 Vatten- och avloppsledningar till område 4 bör integreras på västra sidan av den nya trafikplatsen vid väg 269. Fastighetsägaren motsätter sig till att förstklassig jordbruksmark upplåts för schakt.

Kommentarer:

- 4.1 *Programområdets omfattning är större än bara de planerade detaljplane-etapperna för att kunna få helhetsbild av området och sammanfatta miljöpåverkan i ett större sammanhang. En mindre del av Norrboda Gårds mark berörs av infarten till delområde fyra, verksamhetsområde för hantering av bl.a. anläggningsmaterial. Vid fortsatt planering kommer mer detaljerade planer tas fram i samråd med berörd markägare.*
- 4.2-4 *Förslaget innebär att områden närmast i och intill de planerade verksamheterna kommer att drabbas av en del störningar, tex. av buller och utökad trafik. Därför ska verksamheterna lokaliseras så att besvären minimeras och detaljplanen och miljötillstånden ska reglera miljöaspekterna i detalj. Stor hänsyn ska tas till de närboende. De befintliga bostäderna vid Sätra gård fyller inte kraven för bra bostadsmiljö, men byggnaderna kan med fördel användas av det planerade besöks-, kurs- och utbildningscentrumet.*
- 4.6-8 *Bullerdämpande åtgärder ska regleras i kommande miljötillstånd för verksamheter samt genom planbestämmelser. Bl.a. ska bulleralstrande processer lokaliseras och vid behov byggas in så att besväret minimeras för omgivning. Tider då bullrande verksamhet kan pågå ska begränsas.*
Det planerade väkanslutning till område fyra ska placeras så att ingreppet på Norrboda Gårds marker blir minsta möjliga, samma gäller eventuella lednings-schakter. All planering kommer att ske i samråd med markägaren.

3.2 Grannkommuner

(5) Sigtuna kommun

Sigtuna kommun har tagit del av samrådsförslaget och ser positivt på att befintlig verksamhetsområde vidareutvecklas och har inte invändningar mot förslaget.

(6) Järfälla kommun

Järfälla kommun avstår från att lämna synpunkter på det översända planförslaget.

3.3 Övriga

(7) Telenor

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 7.1 Telenor har ledningar längs med och på östra sidan av väg 269. Om kanaliseringen behöver flyttas behöver detta meddelas två månader innan flyttning på börjas. Vid grävarbeten som kan påverka Telenors ledningar ska man vända till Ledningskollen.se för begäran av ledningsanvisning.

Kommentar:

- 7.1 Telenors synpunkter beaktas vid fortsatt planering.

(8) Norrvatten

Norrvatten har inga huvudvattenledningar eller anläggningar inom det aktuella programområdet och har inga synpunkter på förslaget.

(9) Käppalaförbundet

Käppalaförbundet förutsätter att Förbundsordningen följs. Förbudsmedlem ska bl.a. lämna förbundet meddelande om industriföretag inom kommunen, vilkas avloppsvatten kan påverka ledningar eller reningsverkets drift.

Kommentar:

Käppalaförbundets synpunkter beaktas vid fortsatt planering. Förbundsordningen ska följas.

(10) Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplanering

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 10.1 En ny kraftvärmelanläggning kombinerad med en biogasanläggning ligger väl i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUFSS 2010.
- 10.2 Programförslaget är positivt, för att
- äldre värmelanläggningar i Bro, Kungsängen och Järfälla ersätts med ett kraftvärmeverk och samordnas i ett större, robustare delregionalt system.
 - det blir nätverksförbättringar och Kungsängen och Järfälla sammankopplas, såsom RUFSS 2010 föreslår.
 - detta möjliggör i förlängningen ännu mer integrerad regionalt fjärrvärmenät där avfalls- och/eller biomassaeldade energianläggningar används och dyra, fossilt eldade spetskraftvärmelanläggningar kan fasas ut.
 - det är viktigt bidrag till regionens energi- och klimatmål. Utvecklad regional kraftvärmeproduktion är två av de mest prioriterade frågor i det pågående arbetet med regionalt handlingsprogram för energi och klimat. Handlingsprogrammet genomförs i samarbete mellan Stockholms läns landsting, kommunerna samt de regionala energi- och avfallsaktörerna.
- 10.3 Det är viktigt att vid planläggning ta hänsyn till framtida möjlig utveckling av anläggningen, t.ex. en ny panna.
- 10.4 RUFSS 2010 beskriver betydelsen av att i samband med kraftvärmeproduktion även undersöka möjlighet till framtida bioenergikombinat som kan producera el, värme och biodrivmedel.

- 10.5 Planerad biogasproduktion är positivt. Både kommunen och verksamhetsutövaren bör dock klargöra förutsättningarna för användning av rötgasmaterial samt avsättning för gödsel i ett regionalt sammanhang.
- 10.6 Det är viktigt att industrispår som behandlas översiktligt i programmet finns med i den fortsatta planeringen. Det är angeläget att säkra markreservat för spåren i kommunens planer.
- Bro pekas i RUFS 2010 ut som ett möjligt framtida läge för omlastning mellan spår och väg och ett industrispår kan komma att samnyttjas av flera intressenter.

Kommentar

- 10.3-4 *Frågan hanteras vid detaljplaneläggning. Detaljplanen ska möjliggöra markanvändning som förutser även framtida utvecklingsmöjligheter.*
- 10.5 *Biogasproduktion och användning av rötgasmaterial kommer att regleras i kommande tillståndsprövningar enligt miljöbalken.*
- 10.6 *Industrispår finns med i utställningsförslaget för ny översiktplan. Programmet har visat att spåranslutning är teknisk möjlig, men eftersom nytt spår område intill tätorten Bro skulle medföra vida konsekvenser, bör frågan utredas vidare i större perspektiv tillsammans med bl. a. Trafikverket i ett regionalt perspektiv.*

(11) Brandkåren Attunda

Yttrandet har följande synpunkter på planförslaget/detaljplanen:

Insatstider

- 11.1 Riktlinjer för inställetiden för räddningstjänsten i Rapport – Miljöriskanlys inom planprogram för Högbytorp mm (2010, stycke 6.1.6.) ska beaktas.

Framkomlighet

- 11.2 Framkomlighet för räddningstjänstens fordon ska säkerställas i det fortsatta planarbetet. Avståndet mellan uppställningsplats för dem och punkten för räddningsinsats ska vara maximalt 50 meter.

Utrymning med hjälp av räddningstjänstens utrustning

- 11.3 Frågan bör tas upp senare i detaljplanearbetet över området

Brandvattenförsörjning

- 11.4 Riktlinjer för släckvatten samt beredskap mot olyckor i Rapport – Miljöriskanlys inom planprogram för Högbytorp mm (2010, stycke 5.1.3. och 5.1.6.) ska beaktas
- 11.5 Attunda förutsätter att konventionellt system för brandvatten ordnas.

Riskhänsyn

- 11.6 Riskhantering är viktig del av den fortsatta planeringen. Eftersom den slutliga utformningen av de planerade anläggningarna inte är fastställt är riskanalysens bedömningar preliminära.
- 11.7 I planprogrammet på sida 44 finns en sammanfattning av olika lokaliseringalternativ för kraftvärmeverk. Riskhänsyn ska finnas med och vägas in i utvärdering och jämförelse mellan alternativen.

- 11.8 För att förebygga trafikolyckor på E18 är det lämpligt att trafikanterna inte har annat än vägen som fångar deras uppmärksamhet, speciellt vid på- och avfarter.
- 11.9 Riskanalys vore mer lättillgänglig och överskådlig om resultaten presenterades i en riskmatris.

Kommentarer:

Risk- och säkerhetsfrågor kommer att studeras ingående vid fortsatt planering i samråd med bl.a. Brandkåren Attunda. Utrymningskrav beaktas i samband med bygglovsprövning. Konventionellt system för brandvatten förutsätts anordnas. Krav avseende brandskydd, framkomlighet och brandvattenförsörjning ska uppfyllas vid bygglov.

(12) Storstockholms Lokaltrafik AB

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 12.1 Området har ingen kollektivtrafik inom acceptabel gångavstånd. Tillgängligheten för dem som arbetar i området är alltså dålig. SL föreslår att kommunen samråder om förutsättningarna för eventuell SL-trafik
- 12.2 För närvarande har SL inget behov av biogas för drift av bussflottan i denna del av länet, men SL bevakar utvecklingen i Bro med intresse för eventuella framtida behov

Kommentarer:

- 12.1 *Kommunen ser fram emot samarbete med SL gällande förbättringar i kollektivtrafiknätet och turtäthet. I planprogrammet och Trafikverkets förstudie väg 269 har kommunen och Trafikverket tagit hänsyn till eventuella framtida hållplatslägen.*
- 12.2 *Kommunens mål är att få ett tankställe för biogas i kommunen.*

(13) Vattenfall Eldistribution AB

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 13.1 Vattenfall har elanläggningar av regionalt intresse i närheten av programområdet (en karta bifogas). Frågor om anslutning till kraftvärmeverket samt t.ex. vem ska ansluta samt i vilken spänningsnivå, måste lösas. Om det blir regionnätanslutning behövs bl a linjekoncession erhållas från Energimarknadsinspektionen. Vattenfall ser framemot att planering av anslutning klarnar i den fortsatta planeringsprocessen.

Kommentar:

- 13.1 *Tekniska frågor gällande anslutning mm kommer att behandlas i den fortsatta planeringen och Vattenfall Eldistributionens synpunkter kommer att beaktas.*

(14) Telia Sonera Skanova Access AB

Yttrandet har inget att erinra mot programmet.

En karta med telenätet i Höbytorp med omnejd bifogas.

(15) Friluftsförändringen

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 15.1 Friluftslivets intressen ska väga lika tungt i samhällsplaneringen som andra intressen (bostadsbyggande, kommunikationer etc.). Närströvsområden skall vara lättillgängliga och skötas så att deras attraktionsvärde för friluftsliv bibehålls och ökar.
- 15.2 Den föreslagna nyexploateringen av stora markytor finns inte med i gällande översiktplan, där olika intressen ska vägas mot varandra till övergripande och allsidig bedömning. Jämfört med samrådsversionen till ny ÖP 2010 är ytan för utvidgning av Högbytorp betydligt större än i ÖP, energianläggning nämns inte, läget av verksamhetsområde öster om väg 269 stämmer inte, inrikesflygplats norr om Högbytorp eller rangerbangård på Önsta nämns inte, endast eventuell spåranslutning.
- 15.3 Friluftsförändringen anser att det är en mycket god idé att samlokalisera kraftvärm-/energianläggning med en avfalls- och kretsloppsanläggning.
- 15.4 Placering av verksamhetsområde för hantering av bl.a. anläggningsmaterial anses vara oacceptabel. Anläggning som sprider buller, damm och lukt bör inte läggas öster om väg 269 nära Görvälnkilen och i ett område som i samrådsförslaget till ÖP 2010 betecknas som tätortsnära naturområde. Bättre placering vore väster om vägen.
- RUFS 2010 anger att gröna kilar ska bevaras och utvecklas.
- Placering öster om väg 269 skulle medföra både buller och lukt som skulle förstöra upplevelsevärden såsom orördhet, trolska miljöer samt skogskänsla samt vara avskräckande för vilt.
- 15.5 Spåranslutning med rangerbangård på Önsta skulle medföra buller och bilda ytterligare en barriär mot jordbrukslandskapet och naturområden nordväst om Bro. Dessutom har Önsta enligt Länsstyrelsen stora bevarandevärden för kulturminnesvärden.

Kommentarer:

- 15.1 *Natur- och friluftsområden är viktiga för livskvalitén för kommunens invånare och regionalt är det viktigt att bevara Stockholmsregionens gröna kilar. All planering ska säkerställa tillgång till sammanhängande naturområden med sina speciella värden och ta vara på biologisk mångfald, spridningskorridorer mm.*

I kommunens grönplan (behandlad av kommunfullmäktige 2008-12-18 § 137) anges de övergripande målen för grönstrukturen i kommunen. Grönplanen behandlar grönstrukturens biologiska, rekreativa och/eller sociala värden. Enligt grönplanen finns det inte några större rekreations- eller friluftslivsintressen inom programområdet, men i den norra delen ligger ett område med naturvärden av kommunalt intresse som pekas ut som skyddsvärt. Inom programområdet finns även ett antal sumpskogar och öster om väg 269 finns en granskog, som är av värde.

Inom programområdets och i dess närhet bedrivs rekreation och friluftsliv sparsamt, främst pga. den befintliga verksamheten. Undantaget utgörs av det delområde öster om väg 269, som planeras för hantering av bl.a. anläggnings-

material. Den yta som verksamheten tar i anspråk utgör en del av ett större tätortsnära naturområde men möjligheten att ta sig ut i naturen finns kvar. Upplevelsen av att befinna sig i området kan dock påverkas genom höga ljudnivåer från återvinningsverksamheten.

Se även kommentarerna i 3.4.

- 15.2 *I gällande översiktsplan, ÖP 2000, är Högbytorp markerat som område för avfallshantering och i utställningsförslag för ÖP 2010 har programområdet beteckning verksamhetsområde med pågående planuppdrag. Planprogrammet har reviderats så att information gällande ny översiktsplan har byts ut till utställningsförslaget.*

I den regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF 2010) pekas Högbytorp ut som en regionalt betydelsefull avfallsanläggning samt som en möjlig plats för etablering av kraftvärmeanläggning.

Programrådets omfattning kan motiveras med att det innehåller förutom de planerade eller befintliga verksamhetsområdena även mark som berörs av verksamheterna och fungerar som skyddszon. De fyra planerade detaljplane-etapperna täcker mindre yta än programområdet i helhet.

Kommunen har inte tagit ställning till en eventuell flygplatsetablering norr om programområdet. En sådan etablering måste först konsekvensbeskrivas och lokaliseringen prövas innan ett eventuellt beslut för detaljplaneprovning skulle vara aktuell.

- 15.4-5. *Gällande verksamhetsområde öster om väg 269 samt spåranslutning, se kommentarerna i 3.4 och 3.10.*

(16) Svenska kyrkan

Yttrandet har följande synpunkter på programförslaget:

- 16.1 Svenska kyrkan ställer sig positiv till programmet. Det ger förutsättningar för mer miljövänlig produktion av energi och en utveckling av återvinningsprocesserna i ett kretslopperspektiv.
- 16.2 Rivning av fjärrvärmeanläggningen i Bro centrum skulle skapa bättre förutsättningar för att utveckla Bro centrum.
- 16.3 Då flertalet av planerade verksamheter kräver tillstånd enligt miljöbalken, utgår yttrandet ifrån att planområdet inte ska generera mer än försumbara negativa miljökonsekvenser.
- 16.4 Det är angeläget att transportfrågor beaktas och att planerna på en spårbunden transportled vidareutvecklas.

Kommentar:

- 16.4 *Se kommentar i 3.10.*

(17) E.ON Elnät Stockholm AB

E.ON Elnät Stockholm AB AB har i nuläget inget att erinra.

(18) Miljöpartiets kommungrupp i Upplands-Bro

Miljöpartiet ser både för- och nackdelar i etableringen av ett kraftvärmeverk och den planerade utökningen av befintlig verksamhet i Högbytorpsområdet.

Fördelar:

- 18.1 Miljöpartiet ser fördelar med fjärrvärme samt bland annat att:
- Befintliga oljeeldade anläggningar fasas ut.
 - Det är positivt att värmecentralerna i Bro och Kungsängen försvinner.
 - En biogasanläggning är utmärkt – men kopplingen till projektet är inte nödvändig.

Nackdelar:

- 18.2 En storskalig och monopoliserande anläggning medför avsevärda nackdelar, bland annat för att:
- Det kommer att minska medborgarnas incitament för återanvändning och återvinning samt användandet av andra behandlingsformer av hushållsavfallet
 - Storskalig utbyggnad av kraftvärmeanläggningar för hushållsavfall kan motverka forskning och utveckling av alternativa energikällor för uppvärmning.

Ekonomiska farhågor:

- 18.3 E.ON är en stor internationell aktör på energimarknaden och den storskaliga anläggningen i Högbytorp kommer i praktiken ge företaget monopol på fjärrvärmeleveranser i Järfälla, Upplands-Bro och Håbo. Utan konkurrens befaras priset för fjärrvärmen stiga ytterligare, vilket medför t.ex. att flera konsumenter börjar borra efter bergvärme trots tillgången till fjärrvärme. Dessutom torde största delen av företagets vinster försvinna från Sverige.
- 18.4 Storskaligheten innebär risker i samband med naturkatastrofer, sabotage och driftstopp av andra skäl.

Miljömässiga farhågor:

Utsläpp:

- 18.5 Vid förbränning av osorterat avfall uppstår alltid giftiga ämnen och det går aldrig att rena utsläppen från förbränning till 100 %.
- 18.6 Vid import av avfall från andra länder kan man inte säkerställa kvalitén på samma sätt som på det inhemska avfallet. Osorterat avfall innehåller mer farliga ämnen. Visserligen kan man med förbättrad teknik rena rökgaserna till stor del, men en del kommer alltid att släppas ut. Förbränningen skapar och sprider miljögifter som bl a dioxiner och tungmetaller (t.ex. kvicksilver) som är ytterst farliga för människor.
- 18.7 Barn utsätts dagligen för en cocktail av kemiska ämnen och ingen vet hur effekten blir på lång sikt. Summan av alla dessa små giftmängder ska barnen inte behöva växa upp med.

18.8 På längre sikt, då anläggningen utökas enligt de intentioner som antyds, finns risk för utökade utsläpp både för luft och för vatten.

18.9 Utsläppen av växthusgaser såsom koldioxid och metan kan nämnas.

Restprodukter:

18.10 ”Ingenting försvinner” gäller i högsta grad avfallsförbränning. Omkring 20 % av avfallet blir kvar i form av askor, slagg och reningsprodukter efter förbränningen och eftersom dessa innehåller svårnedbrytbara och farliga miljögifter i koncentrerad form måste dessa restprodukter lagras på ett säkert sätt i evigt tid.

18.11 Viktiga resurser som finns i avfallet i form av material som kan återvinnas tas inte på vara vid en linjär hantering av avfallet. Jordens resurser är ändliga och att återföra näring och återvinningsbart material ur hushållsavfall i kretsloppet är därför mycket viktigt.

18.12 Hantering strider mot ett nationellt miljömål – en giftfri miljö.

Transporter till och från:

18.13 Hushållsavfallet i vår närregion tas redan om hand i flera stora anläggningar i länet. Kraftvärmeverket måste därför sannolikt importera avfall, vilket innebär långväga transporter med tung trafik samt ökad miljöpåverkan och olycksrisk.

Buller och lukt:

18.14 Det går inte att friskriva sig från riskerna att ökat buller och mera lukt (trots ”slutna rum”) blir en effekt av verksamheten.

Sammanfattning:

18.15 I vårt klimat är uppvärmning av bostäder nödvändigt, men vi vet inte hur husen värms upp i framtiden. Forskning och produktutveckling pågår. Utifrån dagens förutsättningar anser Miljöpartiet att en diversifierad värmeförsörjning och flera konkurrerade värmeproduktionsbolag är den största garanten för en långsiktig hållbar försörjning.

18.16 För att uppnå EU:s avfallsstrategi, de nationella miljömålen samt en hållbar energipolitik anser Miljöpartiet att det är oklokt att bygga upp en storskalig värmeförsörjning som är beroende av hushållsavfall, som i ett hållbart samhälle ska minimeras, källsorteras och återvinnas på andra sätt än genom förbränning.

18.17 För en långsiktighet i värmeförsörjningen förordar Miljöpartiet följande:

- Ökad konkurrens genom fler värmeaktörer
- Ökad säkerhet genom mindre anläggningar
- Små- och storskaliga värmepumpsystem från uteluft, berg, sjövattnen och yttjord
- Rötning av biologisk avfall för produktion av biogas som fordonsbränsle
- Energieffektiviseringar i den befintliga bostadssektorn, samt strängare krav på energiprestanda vid nyproduktion
- Intensifierad forskning och utveckling inom området, för en hållbar energi- och värmeförsörjning

- Vätgasen kan bli ett framtida konkurrenskraftig alternativ men redan nu vill Miljöpartiet se att företag i kommunen (tillsammans med högskolor m fl) ska satsa på utvecklingsarbete med vätgas som drivmedel. Kommunen bör här inta en roll

Kommentarer:

18.2-4 *Enligt kommunstyrelsens uppdrag (Ks 2009-10-07 § 110) är programförslagets syfte att utreda förutsättningar för detaljplaneläggning av Högbytorp som område för avfalls- och återvinningsanläggning samt eventuell etablering av energianläggning. Programmet tar inte ställning till politiska frågor såsom hur ägandestrukturen av värmeproduktion bör vara eller utvecklas i samhället, inte heller hur forskningen av alternativa energikällor bör drivas*

E.ON driver och äger idag fjärrvärmeverksamhet i Kungsängen, Bro, Bålsta och Järfälla. De befintliga verksamheterna består av flera små, ofta centralt belägna anläggningar, varav många har nått sin tekniska livslängd. Ett moderniserat, sammankopplat nät, där utöver Högbytorp, kopplas även mindre anläggningar i Bålsta och Säbyverket i Jakobsberg, medför bättre driftsäkerhet. Se även kommentarerna i 18.15–17.

Det översiktliga målet enligt gällande översiktsplan ÖP 2000 är att användning av fossila bränslen skall minska och energin skall användas mer effektivt och miljövänligt. Enligt utställningsförslaget till ÖP 2010 vore större sammankoppling av fjärrvärmesystemen önskvärt och kommunen är positiv till nya energiformer.

Enligt kommunens styrdokument "Avfallsplan 2007-2012" ska hantering av avfall minska miljöbelastningen och bidra till en ökad resurshushållning, även inom regionen. Avfallet ska omhändertas i prioritetsordning genom avfallsminimering, återanvändning, materialåtervinning, energiutvinning och deponering. Avfallets innehåll av miljöskadliga ämnen ska minska, men om miljöskadligt avfall ändå uppstår ska det omhändertas och behandlas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Avfallshantering ska vara tydlig, attraktiv och begriplig. Ett av avfallsplanens mål är att mängden hushållsavfall ska minska, vilket ska stimuleras genom aktiva insatser. Till exempel ska taxesättningen uppmuntra till miljömässigt korrekta beteenden.

18.5-9 *Flera av verksamheterna i programområdet kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillstånden, som är tidsbegränsade, reglerar verksamheterna i detalj och prövar även deras lokalisering. Villkor ställs på till exempel utsläpps nivåer, buller, riskhantering och hur miljöfarliga ämnen och restprodukter ska tas hand om.*

En av fördelarna med att lokalisera kraftvärmeverk i intill en avfallsanläggning är förutom att det finns tillgång till avfallsbaserat bränsle i närheten även att restprodukter kan omhändertas inom samma område. Dessa synenergieffekter har bidragit till valet av lokalisering av kraftvärmeverket i Högbytorp.

Man kan inte utesluta import av avfall utanför länet och från andra länder, men miljötillstånden reglerar vilken sorts bränsle är tillåtet att användas och verksamhetsutövaren ska kontinuerligt kontrollera halterna i utsläppen.

18.10 *Se kommentarerna i 18.5 -9.*

18.11 *Inom avfallshantering sker en ständig utveckling för ökad återvinning och nyttiggörande av avfallet. Nya återvinningsprocesser och verksamheter tillkommer och utvecklingen av Högbytorps avfalls- och kretsloppsanläggning möjliggör bättre användandet av samhällets resurser.*

Idag återvinns mer än 70 % av det material som kommer till Högbytorps anläggning. Avfallet består framför allt av förorenade jordar, askor och annat verksamhetsavfall samt avfall från hushåll. På anläggningen sorteras, behandlas och renas materialet. Det mesta går tillbaka till kretsloppet i form av material till nya produkter eller bränsle och en allt mindre andel deponeras.

18.12 *Se kommentarerna i 18.5 -9 samt i 18.11.*

18.13 *Se kommentarerna i 18.5 -9.*

18.14 *Se kommentarerna i 3.8.*

18.15-17 *Planprogramförslagets syfte är att utreda förutsättningar för detaljplane-
läggning av Högbytorp som ett område för avfalls-/återvinningsverksamhet och
energiverksamhet. Detta bedöms även vara av regionalt intresse enligt
Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010.*

*Programmet tar inte ställning till vilka övergripande miljöstrategier eller
tekniska lösningar som ska prioriteras. Enligt utställningsförslaget till ÖP 2010
är kommunen positiv till fjärrvärme och alternativa uppvärmningsformer, såsom
vindkraft-, berg- och jordvärme. Hus med hög värmestandard, till exempel
passivhus kan prioriteras. De tekniska försörjningssystemen i kommunen ska
bidra till ett hållbart samhälle med minskad klimat- och miljöbelastning.*

5. Resultatet av samrådet

Sammanfattningsvis är flera av yttranden positiva till programmets syfte att vidareutveckla Högbytorp som återvinnings- och avfallsverksamhet samt till nyetablering av kraftvärmeverk. Många av de inkomna synpunkterna handlade om verksamheternas miljöaspekter, som regleras i miljötillstånden enligt Miljöbalken, där Lässtyrelsen är tillsynsmyndighet. Miljöfrågor som tas upp är t.ex. vattenhantering och påverkan på Broviken, utsläpp till luft, lukt och buller samt påverkan på omgivande naturområden.

I den fortsatta detaljplaneringen med tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar ska mark- och vattenanvändning prövas mer detaljerat och bl.a. lämpliga skyddsåtgärder och –zoner säkerställas. Genom att detaljplanlägga kommer kommunen att få möjlighet att reglera mark- och vattenanvändningen inom Högbytorpsområdet som idag är inte detaljplanlagt.

Följande kompletteringar och revideringar görs i programförslaget till följd av synpunkter inkomna under samrådet:

Planprogrammet:

- Information om ny översiktplan, bl.a. karta på sidan 20, har bytts ut från samrådsförslag till utställningsförslag.

- Tidangivelser gällande planarbete reviderade (tex sidan 5, 109).
- Planprogrammets bärande idéer (sidan 46) har kompletterats med målbilden för gestaltningen (enligt Bygg- och miljönämndens förslag).
- Beskrivning av detaljplan 4 (t.ex. på sidan 66, men också i sammanställningar) och frågor som ska hanteras vid fortsatt planering har kompletterats med påverkan/hänsynstagandet av friluftslivet, hantering/bevarandet av sumpskogar samt att bullerreducerande åtgärder ska säkerställas i samband med detaljplaneläggning samt i miljöprovningar.
- Tabell sidan 44 kompletterats med påverkansaspekter gällande friluftsliv/rekreation.
- Beskrivning av eventuell etablering av flygplats har reviderats (sidan 30).
- Vägdragningen till område 4, öster om väg 269 ska anpassas till fornminnen samt odlingsmarker, vilket ska tas hänsyn till i Trafikverkets fortsatt process. Text kompletterad sidan 49.
- Texter gällande Trafikverkets förstudie ändrade.

MKB:

- Tabell 6, sidan 66 i den övergripande miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats så att detaljplan 4, område för hantering av bl.a. anläggningsmaterial, har markerats som område som kan medföra betydande miljöpåverkan för kulturmiljön samt friluftsliv och rekreation.
- Avseende delområde fyra har programmet kompletterats med text om att påverkan på friluftsliv och rekreation ska utredas vidare, liksom behov av t.ex. bullerreducerande åtgärder.
- Kapitel 7.6 Friluftsliv och rekreation har tillkommit under rubriken ”Rekommendationer inför det fortsatta planarbetet”.
- Under rubrik ”Kulturmiljö” avseende delområde fyra, har texten kompletterats med upplysning att länsstyrelsens tillstånd behövs ifall en fornlämning befaras påverkas av utbyggnaden. Om nya fornlämningar påträffas ska pågående arbete omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

Utöver ovannämnda kompletteringar och ändringar har mindre ändringar och uppdateringar tillkommit.

För följande yttranden har samtliga framförda synpunkter inte tillgodosetts:

- Bygg- och miljönämnden
- Krister Sjögård (Norrboda gård)
- Friluftsförbundet
- Miljöpartiets kommungrupp i Upplands-Bro

6. Bilagor

- Kopior av samtliga yttranden från programsamrådet

Bilagorna går att beställa från kommunens plan- och exploateringsavdelning.

David Lanthén

Tf Plan- och exploateringschef

Jaana Rantanen

Planarkitekt